ВАНРЕДНО ИЗДАЊЕ

Година I — *1 априла — ЦЕТИЊЕ — 14 априла 1942.* — *Бр. 12*

Излази суботом
УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА Његошева Бр. 27 — ХОТЕЛ „ИМПЕРИЈАЛ“ — ЦЕТИЊЕ

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

УРЕЂУЈЕ ОДБОР
РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ
ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА БРОЈ 64
ПОЈЕДИНИ БРОЈ Lit. 1·—

ЛИСТ ЗА НАЦИОНАЛНУ ПОЛИТИКУ, КЊИЖЕВНОСТ И ПРИВРЕДУ

Наша ријеч

Нијесмо бабе да хватамо мјеста души, него људи од прегнућа, који смо кренули да спасавамо свој народ. Треба ово чудо искоријенити код нас, да нам се за годину дана још горе не освети. Када смо благонаклоно извјесној господи савјетовали, да поруче својим синовима, браћи и кћерима, да се врате кућама, нама је одговорено: „Знате, то су дјеца, они имају своју идеју“. Немамо ништа против тога, да неко има своју идеју, али када се мјесто те идеје и те дјеце, појаве обични злочинци, који сјекирама, маљевима и батинама, убијају гдје кога стигну, онда настаје питање самоодбране, па или ћемо ту дјецу са њиховим цетињским симпатизерима одликовати са по једним метком у главу, или пустити да нас женски покољу као пилад. Трећега излаза нема, а ево разлога: За вријеме рата 1912 црногорски народ посијао је 10 000 гробова, већином око Скадра, и то својих најбољих, најуначнијих и најчеститијих момака, па је срце стегнуо и није роптао, ни против Бога, ни противу великих и моћних. За вријеме прошлога свјетскога рата и интернације, црногорски народ, толико је жртава претрпио, да се нијесмо смјели пребројати, да не видимо колико нас мало има, то је било 1918, па је опет народ срце стегнуо и латио се посла. Сада настаје овај најновији, најстрашнији покор над нашим главама, као неки бич Божији за наша недјела, да гинемо срамно и жалосно од наших изрода. Па када смо јуначки поднијели толико жртава, зар да данас водимо јалове преговоре са некаквим маслиновим гранчицама са једном бандом од 500—600 злочинаца. Зар пред цијелим културним свијетом, зар пред историјом да се овако јадно покажемо. Је ли код нас замрло, све што је часно и поштено, зар не видите Црногорци, нашу срамну пропаст. Многе бисмо ствари опростили, многе заборавили, а о многима, имао би своју посљедњу ријеч да каже било редовни или ратни суд, али овај најновији подвиг, овај најсрамнији чин, што су урадили наши партизани, то се не може опростити.

Црногорци! *Изроди наши, довели су вам Турке херцеговачке усред катунске нахије, са фесовима на сред Чева равна — гњијезда јрначка.* На сред *Цуца, чувенога мјеста Никца Томановића,* појавио се фес, да у друштву партизана, *срамоте наше ћерке и жене. У сред Црне Горе да се стварају хареми.* Браћо, ово више није обичан злочин, ово је отворена и најподлија издаја црногорског народа.

Зна се, како се издајник свога народа кажњава, било у миру, било у рату. Ту више нема чекања. Објавимо општу мобилизацију, нека се дигне, све што часно, поштено и витешки осјећа скочимо и уништимо издајнике, као што је Владика Данило, искоријенио потурице.

Нек од врага не остане трага.

Хајдуковић

Напредовање Јапанаца у Шантунгу

Операције које се развијају на Шантунском полуострву ушле су већ у другу завршну периоду.

1 априла започела је акција уништавања комунистичких трупа у бившој провинцији Опоха Један пук 12 армије већ је потпуно уништен, а јапанске колоне крећу сада према осталом сектору 12 и 13 комунистичке армије.

Војни Уред Гувернерства Црне Горе у Цетињу објављује сљедеће обавјештење:

У вароши кружи глас да је артиљерија јуче разорила гробницу Владике Рада.

Овај глас, међутим, одговара истини само у толико, што је једно залутало артиљериско тане, приликом испитивања једнога оружја, пало у близини гробнице Владике Рада. Гробница није разорена, те се може добро видјети такође и из самога Цетиња.

Није искључено да је тане могло проузроковати извјесну штету. У свакоме случају ради се ту само о несрећноме случају, који је немио не само Црногорцима, него и Италијанима, који гаје култ херојских успомена и светиња традиције ма којега народа.

Штета, која је случајно и евентуално задана гробници, биће смјеста након што буде установљена, поправљена бригом италијанске власти.

УСПЈЕСИ ОСОВИНСКИХ СНАГА

НОВИ ПОРАЗ БРИТАНСКЕ ФЛОТЕ

Велике поморске операције које је јапанска морнарица започела у Тихом океану и у Бенгалском заливу 5 овог мјесеца завршене су тешким поразом енглеске флоте.

Јапанци су већ неколико дана приправљали народ прогањајући британско бродовље, док га нијесу жестоко напали из зрака и са мора, потопивши два кр таша (један од 9.850 т. а други од 10 000 тона) и 21 трговачки брод, од укупно 142.000 тона носивости. Том приликом Јапанци су оштетили 23 друга трговачка брода од укупно 102.000 тона

У зрачним борбама које су се одиграле, оборили су јапански авијатичари 60 непријатељских апарата и тешко бомбардовали три хангара у којима се је вјероватно налазило више авиона, и авионска постројења на острву Цејлону.

Настављајући потјеру за потученим бродовима, јапанци су потопили сљедећи дан носач авиона „Хермес“; два разарача, један типа „Бирмингам“ од 10 000 тона, а други типа „Емералд“ од 7580 тона; један котраторпиљер и два извидничка брода, оборивши у зрачним борбама још других 56 апарата и уништивши на земљи четири. При свим тим комплексним операцијама Јапанци нијесу изгубили ни једну поморску јединицу. Десет авиона нијесу се повратили у своје базе.

Овај тешки ударац представља главну тему свих енглеских новинских коментара, који се труде да донекле умање размјере пораза и да ублаже срозани морал енглеске јавности, која схваћа да је британска снага слаба да би се могла одбранити од даљих нападаја што је сигурно свукуд чекају.

„Менчестер Гвардиан“ пише да нико никада није очекивао толику смјелост јапанског ваздухопловства, које је савршено успјело да до сада прикрије своју праву снагу.

„Дејли Мејл“ пише дословно, да „Енглеска може сматрати Индију неповратно изгубљеном, ако јој не успије успоставити потпуну контролу над Бенгалским заливом. Али је овај успјех запечатио судбину тог мора и одузео Енглезима сваку могућност рехабилитације. Као што је потапљање великих ратних бродова „Принц од Велса“ и „Репулса“ означавао слом сингапурског отпора, исто тако ово бројно потапљање британских јединица у цејлонским водама логично доводи до неминовног слома сваке стратегијске важности посљедње енглеске морнаричке базе у Индијском океану - Коломба.

Енглеска може да коментарише своју одбрану на западној обали предње Индије, пошто је источна Индија већ потпуно под сигурном контролом и ударом јапанске морнарице, која има своје базе по разним запосједнутим острвима тога мора. Али то је лабава одбрана. Кад су пропали други стубови, јасно је да се ни оваква одбрана неће успјети одржати.

Коментаришући овај пораз лондонска штампа савјетује примјену неке нове стратегије. „Тајмс“ инсистира, да у британској оружаној сили не постоји сарадња између три рода оружја. „Менчестер Гвардиан“ тражи обсазовање новог генералштаба, који би поправио све посљедње недостатке и извео [illegible]ју.

Све је то [illegible]сно. Одважне и младе силе Тројног Пакта упорно и постојано остварују свој програм, крчећи саме себи пути приближујући се сваки дан све више постављеном циљу. Колико Европи толико и Азији приближује се нова ера напретка и развитка, а демоплутократском кочењу и угњетавању крај.

Капитулација Филипинских острва

Захтјев о прекиду непријатељстава који је сјеверноамериканска команда на полуострву Батану упутила јапанским трупама, означава свршетак операција на Филипинима. У међувремену су Јапанци, напредујући према југу, запосјели још два центра и заробили многобројне непријатељске јединице, којих се већина предала, будући да није била у стању да се одупре жестини ваздушних напада. Сјеверноамериканци се повлаче у великом хаосу према Маривелесу, чији су аеродром већ разориле јапанске ваздухопловне снаге.

Прије капитулације јапански напади били су уперени против острва Коређидор, на којем се дижу модерна и јака утврђења. Артиљерија и ваздухопловне ескадриле гађале су те утврде и ушуткали скоро потпуно обрамбену акцију америчканских трупа.

Ту исту судбину доживјела је и тврђава Муривелео на острву Батану, гдје су јапанске трупе пловиле у обрамбену линију око споменуте тврђаве и запосјеле један утврђени положај у непосредној близини. Јапански ратни бродови чували су стражу и редовито нападали сваки америкински брод, који је покушао да се из луке бјегством спаси.

Том приликом неколико их је потопљено, а неколико заплијењено, у којим је неколико америчканских официра и војника настојало да побјегну.

И тај важни предио свјетског ратног попришта рашчишћен је, ту је престала борба и наставља се на другим мјестима, са сигурном надом да ће се и тамо постићи исти побједоносни резултати.

КОЈИМ БРОДОМ?

Људи носе и изграђују своје моралне принципе кроз све историске перипетије. Морал не бјежи од људи, него људи бјеже од морала. Кад наступи моменат распада морала и вјере у једноме народу, у некој историјској епохи, онда падне велики терет моралнога расцјепа на људе тога времена. Несрећа је хтјела да смо доживјели безмјерну кризу морала у људима који нас окружавају. За језовита звјерства, која се сваки час дешавају око нас, нијесмо више у могућности да примамо ужасне утиске, јер смо отупјели и занијемили од грозота које нас прожимају и разгризају. Станемо и немамо ријечи да оквалификујемо то чудо које снује и ковитла нашом земљом. Као кад занијемимо пред Божјом моћи, или љепотама неке појаве, тако сад занијемимо пред ужасима који око нас царују и газдују. Зао случај је хтио да су начела морала и хришћанства потиснута и згњечена. Ипак, то тако не стоји до краја. Јачина морала је што и јачина нацоналнога осјећања, а то је снага огромна, силна и безмјерна. Наш стари морал, својом безмјерношћу и сјајем, стао је кидати и раскидати злокобне и бруталне канџе, којима је стезан и богохуљен толико времена. Морал је дигао свој глас и почео да се буни. Здрави народни морални дух је почео да клија, да расте и шири крила свога васељенскога поднебља. Наше светосавље је пропиштало и зајаукало. Наше светосавље је распето, прогнато и спарушено. Но то исто светосавље се је припремило да разведри и обасја сунцем наше врхове, долине, згаришта и јадишта. Морал нашег светосавља и хришћанства је букнуо. Народ је то хтио, народ је у томе живио и у томе хоће и даље да продужи. И продужиће. И мора продужити. Јер је то човјекова неминовност и свјетлост.

Куда ће они јадници са „моралом“ који нам донесоше са стране?! Куда ће они и гдје ће сада да увозе свој „морал“ кога мора-

— Наставак на 2-ој страни —

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

ДВИЈЕ ШКОЛЕ

Давно је то било, веома давно, кад се је homo sapiens (мисаони човјек) одвојио од својих дотадањих другова, осталих чланова животињског царства, Од тога значајног доба он је, мало по мало, стао напредовати да стигне до данашњег високог степена умовања, док су остале животиње остале онакве какве су биле и онда кад су се појавиле на земљи, живјећи вјековима по упуствима њиховог инстинкта (нагона) без да је њихов разум могао напријед коракнути. Да човјек није добио разум и прст палац не би се могао од осталих животиња одвојити, а што се тиче његовог високог успона у сваком погледу о томе неби могло *бити ни говора.* Дакле *мисао* је човјеку помогла да ствара идеје, а прст палац да те идеје остварује, заједно са осталим прстима, али он је главни ослонац јер кад га човјек неби имао, као што га немају остале животиње, он неби могао ни руковати са разним алатима које је човјечији разум измислио те би многе замисли остале само замисли без могућности да буду остварене. Кад се је појавио homo sapiens како и зашто то никоме није познато, али се зна да је он постао човјек тиме што се је одвојио од осталих животиња, што се је над њима узвисио, што је достигао до данашње висине и што ће сигурно достигнути и до још веће. Међутим, и ако се је човјек овако узвисио његовим блистателним умом и разумом *он ипак није успио да постане super*-homo (надчовјек) него у њему, на основу атавизма, тињају животињски нагони. И да ли ће човјек успјети да стигне до потпуног својег савршенства то нико поуздано неможе рећи, али се мора признати да се човјечији разум бори вјековима против животиње која у њему спава тежећи заиста да достигне до савршенства.

Од давних времена велики људски умови: пророци, филозофи и т. д. почели су проповиједати да постоји једно велико савршено умно биће у виду духа којега су назвали Богом бесмртности и творцем Васионе, као и то да у сваком човјеку постоји његов дух, то јест душа која је такође бесмртна. Ово учење ова школа названа је спиритуалистичка, њена наука је дакле у томе да у човјеку постоје два бића: једно пролазно и ништавно, материја, то јест тијело и друго бесмртно и божанско, значи: душа. Ова школа учи такође да се човјек може приближити Богу ако живи духовним, а не материјалистичким животом, те отуд правила и упуства у том правцу код свих религија које на земљи постоје.

Али поред ове школе појавила се је *и једна друга: материјалистичка. Она* не признаје постојање Бога, па наравно ни душе, него учи да у цијелој Васиони постоји материја и ништа више. Што се пак тиче живота на земљи она каже да је он постао од материје у ономе часу кад је зато наступио подесан моменат, то јест кад је помоћу ваздуха и топлоте, постала могућност да мртва материја оживи. А тај најпрви живот на земљи, била је, по учењу ове школе, протоплазма (прва ћелија): једна љигава маса која се је зачела у баруштинама и да су из те протоплазме изашла сва жива бића на земљи.

Велики француски филозоф Декарт не слаже се никако са оваквим учењем јер он каже: „Ја мислим, а мисао свјетлост величанства неможе изаћи из грубе материје!“ Ово учење одбацују и велики астрономи који роне њиховим погледом и умом кроз неизмјерне дубине бескрајног свемира, ђе гледају једну величанствену хармонију, која неби могла постојати без једног великог динамичког закона по којему се милиони сунаца и звијезда крећу, а тај закон опет неби могао тако умно дјеловати без једног умног и моћног творца.

И гар што се види учења ове двије школе потпуно су супротна. Јер спиритуалистичка каже: пењимо се све височије, уздигнимо се духом, да се приближимо Богу, док материјалистичка каже: враћајмо се натраг, спуштајмо се наниже да се приближимо животињи.

Учењу ове материјалистичке школе подлегла је, на жалост, и црногорска омладина, коју је захватило колективно лудило, што се да закључити из свега онога што је она на дјелу показала у току ово неколико мјесеца њиховог суманутога дјелања. Јер цио њихов рад састојао се је у ждерању и бестидном сексуалном опћењу, убијајући све оне који нијесу одобравали такав животињски живот и поредак.

Према наведеноме ми морамо закључити да је материјалистичка школа далеко од тога да човјека доведе до степена његовог савршенства и да од њега начине надчовјека. Много већу могућност зато посједује спиритуалистичка школа, али под условом кад би људи испуњавали њене одредбе. Једна од најважнијих јесте она која гласи; „Не учини другоме што не желиш да и тебе други учини“.

Ова реченица садржи читаву филозофију живота. И кад би људи живјели по њеном упуству земља би се у рај претворила, јер неби било ратова, револуција, свађа, мржње, крађа, насиља и свих осталих недјела, која у мјесто раја претварају земљу у једну жалосну долину плача и лелека.

Правац је дакле одређен којим би људи требали да оду те да стигну до једног праведног социјалног живота и својег савршенства, па, у мјесто тражења неких других праваца и путова, требало би пронаћи начин да се оде горенаведеним правцем.

Што се пак тиче нас Црногораца ја мислим да другог начина нема осим оног којега је *примјењивао књаз Да*нило са његовом чврстом али праведном тољагом.

Др. Иво Јовићевић

— Наставак са 1-ве стране —

ју извозити? Куда ће ти трговци с њиме?. На нашем тлу није могао процвјетати, ни пропупољати. Познајете ли те људе који не знају појам грехова, морала, хришћанства, милости, поштења и људске ријечи? Познајете ли те људе „закона“ и „правде“? Куда ће они? Куда ће њихов морал? Гдје ће она жетва коју су пожњели у Црној Гори? Може ли се ићи с њима? С њима не путујте, с њима не другујте, с њима не пјевајте, с њима не играјте, с њима не мудрујте, с њима не сијите, с њима не жањите, с њима не лудујте!! Добри људи од њих се склањајте! Ако имате што од њих, бацајте га. Ако имате с њима заједничких послова, прекините те послове. Не залажите врлине и добра своје личности онима који вам га тако скупо у крви плаћају. Затворите своје домове пред бијесима и демонима. Не путујте крвавом ријеком на изграђеној лађи од плача и цвиљења, туге и катастрофе. Те лађе, на којима путују безумници, морају доживјети свој неизбјежни и сигурни бродолом. Бродолом је почео и крхају се лаке шајке наших „моралних“ партизана односно паразитана. Зато, браћо добри Црногорци, не возите се у корама од јајета и старим крмтијама, но се увезите у народно бродовље које ће вас возити морем у којем одсјајују звијезде ловћенскихноћију, традиције, националног морала, светосавља и хришћанства.

Абердар.

ЦРНОГОРСКИ НАЦИОНАЛНИ ПОКРЕТ

Националне трупе прешле су у напад на свим фронтовима

У Катунској Нахији

Послије крваве трочасовне борбе, трупе ђенерала Крста Поповића сломиле су комунистички фронт у Катунској Нахији и заузеле су Чево.

У даљем маршу, његов одред напредује лијевим крилом према Грахову, а десним крилом према Бајрамовици. У своме наступању националне трупе наилазе на гомиле партизанских љешева. Само на једном мјесту било их је 25, међу којима и политички комесар Абрамовић, док су се преостали партизани дали у дивље бјегство.

Народ ослободилачке трупе дочекује са дирљивим усхићењем.

На истом терену на линији Његуши —Бјелице, командир чете Крсто Петровић, заробио је двојицу партизана и комунистичког комесара Марка Л. Вујовића.

У Ријечкој Нахији

Командир Вукале Рајковић заузео је без борбе Боково и запосједнуо Дебељак и Ћуковац. Њему су се предали без борбе једанаест косијерско-боковских партизана.

Командир Јован Вујовић са својим одредом напао је и послије огорчене борбе заузео је Метеризе и продужио према Жупи Добрској, Јанковићима и Чешљарима.

У Бјелопавлиће

Нац[illegible]ки одреди пуковника Баја [illegible] послије крваве борбе, током 9 и 10 овог мјесеца заузели су [illegible].

Командир чете која је пожњела овај успјех капетан [illegible] Драговић, избјеглица из Пећи, који је у истој борби тешко рањен, док му је један брат погинуо, а други такође тешко рањен, показао се као прави витез.

У дводневној битци, у којој су комунисти изгубили 32 мртва и већи број рањених и заробљеника, националисти су имали 12 погинулих и два рањена.

Поједине акције

Из накнадних извјештаја сазнајемо да су, око *Лијеве Ријеке, 17 прошлог* мјесеца, у окршајима са националистима одметници имали 120 мртвих. А око Вјетреника 19 прошлог мјесеца 18 мртвих.

22 прошлог мјесеца 26 мртвих око Чева, 28 око Озринића 200 мртвих, у долини Зете од 19 до 28 пр. мјесеца 6 мртвих, око Братоножића између 20 и 21 пр. мјесеца 68 мртвих, око Загарача од 25-30, 50 мртвих Одреди госп. мајора Лашића и госп. капетана Ђуришића, у Васојевићима, до сада задали су комунистима огромне губитке. Националистички одреди око Вир Павара у оружаном сукобу са комунистима задали су истима двије жртве а 1 рањени комуниста остао је на терену и заробљен је. Пронађен је брод којега су отрагу неколико времена комунисти напали на Скадарском језеру и том приликом поубијали неколико лица.

Становништво у Пиперима придружило се је у масама националистичком покрету, помажући њихову окцију.

Око Дабовине дошло је до окршаја између националиста и одметника. Ови посљедњи натјерани су у бијегство.

2 априла — Око Загарача заробљено је 24 комунисте. Код Готовуше 32 мртва.

У Пиперима нашло се је око 150 љешева комуниста, који су се вјероватно међусобом потукли, пошто нијесу били у стању да бјеже.

Међу овима нађено је и неколико бременитих дјевојака и старијих особа. То недјело фотографисано је.

Националистички одреди дошли су *у додир код* Св. *Илије са комунисти*ма. У том окршају комунисти су претрпјели 5 жртава, 20 рањених је остало на терену, а двоје је заробљено.

3 априла — Око Загарача комунисти су потиснути и натјерани у бјегство. Тако исто у предјелу око села Стубице. Код Бршна заробљен је један комунистички пушкомитраљез.

4 априла — на југу Пријепоља дошло је до сукоба између комуниста и националистичких одреда. Ови посљедњи заробили су 3 комунисте, а у борби 1 је погинуо.

5 априла — источно од Подпећа дошло је до јачег сукоба са комунистима.

6 априла — 5 комуниста предало се *са оружјем Вирпазарским национали*стичким одредима.

Код Маслиновог дола нађено је у једној провалији 75 метара дубокој више љешева италијанских војника. Тако исто око Кобилице (Никшић).

9-10 IV — Код Загарача дошли су нац. одреди у сукоб са комунистичким изолованим елементима. У разним окршајима претрпјели су комунисти велике губитке. До сада могло се је установити 52 мртвих, 30 рањених и неколико заробљених, који су предати народном суду.

11 априла — Један Одред националиста и Италијана, извршио је поход на Метеризе које је након тешке борбе заузео. Партизани су на ратишту оставили десет својих мртвих другова, са којих су националисти узели пушке.

За вријеме борбе сељани су били напустили село.

У току ноћи, тридесет Метерижана и Добрљана предали су се Команданту Мјеста у Ријеци и изјавили своју лојалност.

Са стране Националиста и Италијана у овој борби рањени су свега двојица и то лако.

ХЕРОЈСКЕ ЖРТВЕ

Одред ђенерала Крста Поповића прешао је у напад на фронту Бјелице—Чево—Цуце и првога дана разбио је комунистичке редове, који су послије трочасовне борбе безобзирно побјегли, док су на бојишту оставили велики број мртвих и рањених.

Одред ђенерала Поповића у тој борби имао је сљедеће губитке:

погинули су:

Калуђеровић Јован и Вицковић Ђуро из Ћеклића, погинули на терену, и Гатало Митар из Цетиња, који је умро на путу за болницу;

а рањени:

Кусовац Блажо банов, чиновник из Љуботиња;

Драшковић Милан из Бјелица, и избјеглица из Метохије, а сада на Цетињу, теже рањен;

Мартиновић Перо из Цетиња (Бајица);

Вуковић Симо (Бјелица) Цетиње;

Рамадановић Перо из Ћеклића, теже рањен;

Вујошевић Никола из Бјелица;

Вушковић Богдан бивши жандарм из Цетиња;

Мартиновић Богдан из Дубовика (Цетиња), теже рањен;

Мартиновић Шћепан из Дубовика (Цетиња), теже рањен;

Милошевић Душан из Цетиња;

Дубовичанин Јоко из Цетиња;

Вицковић Васо из Ћеклића;

Велашевић Славко из Цетиња и

Мартиновић Саво из Бајица.

У истој борби рањене су Калуђеровић Ике и Калуђеровић Маре, обје из Ћеклића, које су својим храбрим националистима додавале муницију, по угледу на своје витешке праткиње — старе Црногорке.

—:—

Приликом ослобођења Загарача у току борбе 9 и 10 овог мјесеца погинули су национални борци:

Дракић Ф. Доброслав студент технике и Ачковић Милан наредник, оба из Подгорице; Ђуричковић С. Мирко и Цефердаровић М. Грујица, сељаци из Загарча; и: Млађеновић М. Јагош,

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

Драговић К. Момчило, Ђуричковић П. Видак, Пејовић Велиша, наредник, Павићевић П. Саво, Прелевић Јагош, Шуђур Саво и Божовић Бошко, избјеглице из Метохије (Подгорица).

Сахрана погинулих националиста извршена је у Подгорици 10 и 11 овог мјесеца у присуству италијанских војних власти и војске, претставника подгоричке Националне Организације и њене војске, те цјелокупног грађанства Подгорице.

Са херојским жртвама опростили су се својим говорима г. г. Милутин Јелић бив. директор Гимназије и члан мјесног одбора Националне организације, Арсо Петровић бив. помоћник министра унутрашњих дјела и члан мјесног одбора Националне организације, омладинац Пејовић и један свештеник из Пипера.

† Митар Гатало

Јуче је на Цетињу сахрањен са свима војним почастима, уз учешћа великог броја грађана, наш млади херој Митар Гатало. Пао је за слободу свога народа, поробљеног и окрвављеног од комунистичких звјерова. Са дубоким пијатетом и љубављу сачуваћемо његову успомену, који је дао свој млади живот за нас и нашу дјецу.

Слава му и вјечан помен.

† Васо Ј. Вујовић

У посљедњим борбама са партизанима на самом Челинцу, погинуо је јуначком смрћу Васо Ј. Вујовић, учесник у свијема ранијим ратовима и један од најбољих синова чувене Катунске нахије.

По природи необично бистар, обазрив уз то украшен свијема врлинама познате куће Вујовића, покојном Васу није било тешко, да се истакне свуда и на сваком мјесту и као човјек и као јунак и да себи прибави и поштовање и љубав. И ако већ у годинама, осиромашен и поскитан, живјећи овдје животом избјеглице, покојник се одмах јавља у одред ђенерала Крста Поповића и на путу за ослобођење Катунске нахије, пада јуначком смрћу.

Покојник је био у сродничким везама са кућом Петровић-Његош. Његова баба била је рођена сестра Стане војводе Мирка.

Вјечан му помен.

† Блажо Андрин Шофранац

25 пр. мј. у борби са злочинцима и разбојницима на положајима око Улића погинуо је херојском смрћу пок. Блажо. Рођен у познатој цеклинској кући Шофранчевој а унук јаког братства, за кога је Његош пјевао због Жабљака: Краљевићу и Оташевићу, које нико нигдје не претече гдје поштење грабе Црногорци, пок. Блажо био је наслиједио све дивне особине својих предака.

Погинуо је у најљепшем добу своје младости у 21 год. а сахрањем је сјутрадан на Ријеци Црнојевића са свим војним почастима.

Лака му црногорска земља за коју је ето и свој живот дао.

Помоћ Националном покрету

Финансиски одбор Националног покрета отпочео је са радом на прикупљању добровољних прилога, који су неопходно потребни за извршење постављеног циља.

Надамо се да ће се Цетињани одазвати како треба и неће заостати од осталих мјеста која су се заиста показала и личном и материјалном иницијативом.

Не дозволимо, да породице оних који су се изложили и губе своје животе, брину о материјалној страни, која је данас, ако је свијести и образа, споредна.

Одбор ради сваког дана од 9—12 часова у канцеларији Кредитне задруге.

Читајте и шириге „Глас Црногорца“

Помен Радоици Никчевићу

На Благовијести, 7 ов. мј., одржан је, у никшићском Манастиру, помен четничком Војводи Радоици Никчевићу.

Помену је присуствовала маса грађанства из Никшића и околине, чланство Националне организације и четници, другови пок. Радоице, на челу са својим Војводом Бошком Аграмом, који је на помену одржао говор, у коме је између осталога рекао:

„О животу Радоице Никчевића могла би се написати једна велика књига, која би била сјајан примјер херојства и пожртвовања. То је човјек који је са пушком у руци свршио три рата за домовину и проживио и водио три народне револуције; у којима је остао као најчистији лик и горостас народне слободе, да најзад принесе и самог себе на жртвеник Отаџбине!

Начин на који се ми данас опраштамо од Војводе Радоице Никчевића, чије ни раскасапљено тијело нијесмо могли да угледамо, јест болан и трагичан.

Али дух Радоице Никчевића јачи је од нашег бола, јачи је од свирепости злочинаца који га на невјеру убише, јер он ће живјети у нама кроз вјекове.

Слава ти Војвода и нека ти је вјечни спомен међу нама! Амин!“

Завршетак говора маса је поздравила са усклицима:

— Слава му!

— Осветићемо га! М.

Партизански губитци у разним окршајима са националистичким одредима

Посљедњи окршаји код Загарача између одреда г. пуковника Баја Станишића и комуниста, што су услиједили у недјељу и понедјељак, постигли су до сада слиједећи резултат: потучени комунисти натјерани су у бијег, оставивши на терену 115 мртвих, од којих, према причању сељака, има око 40 убијених од истих партизана, јер нијесу имали довољно повјерења у њихову комунистичку исправност, те су се бојали да би се могли врло лако придружити наступајућим националистичким одредима.

У разним другим сукобима са комунистима, ови посљедњи су претрпјели других 30 жртава.

У јучерашњем сукобу код Метериза партизани су оставили на терену 20 мртвих и већи број рањених.

У предјелу између Колашина и Мојковца нађено је послије борбе, 14 комунистичких љешева, међу којима и љеш познатог црвеног вође Кнежевића.

Одважност националиста

Поједини национални добровољци, лакше рањени, затражили су од Управника болнице да им буде дозвољено, да се поврате одреду, иако се им ране још нијесу зацијелиле. Њихова одважност је врло похвална у овим тешким моментима што земља преживљава; у исто вријеме доказује њихово искрено и савјесно схватање преузетог задатка, који Црној Гори повраћа мир, ред и рад у диаметралној опречности са разарањем, пљачком, разбојништвом и садизмом плаћеничких партизанских хорди.

ДА ЛИ ЗНАТЕ...?

Који је најдужи мост на свијету?

Која земља највише производи вина, а која пива?

Која земља највише производи чаја, која кафе а која какао?

ЗНАМО...

(Одговор на питања из прошлог броја)

Највиши врх у Европи је Монблан са 4810 метара, а у свијету врх Монтеверест на Хималајима у Азији са 8870 метара.

Највиши живи вулкан на свијету је Аконкагвау у Јужној Америци са 7040 метара.

Најдужи канал на свијету је Суецки канал дуг 168 км., дубок 10 м. Прокопан је 1869 године.

Најдужи тунел на свијету је Симилонски. Дуг је 19.730 метара.

Задњи трзаји црногорског комунизма

Вјеруј вјеру — вјера те је спасла. Овде, међу ове суре стијене кроз прохујала столећа почивао је „Олтар прави на камен крвави.“ И у данашњим данима, уз тврду вјеру у Бога, истински и прави олтар, почива на камен тврди и крвави. Олтар, из којега је мирис тамјана запоио наше груди, окупљајући нас слабачке и нејаке да нас оснажи, стоји тврдо, и стојаће вјековима као спона нас слабих, према свемогућем Богу. Безвјерници пљачкаши, уротници против народа, стојали су далеко од олтара и против њега — и гле чуда, како им „Бог дарује дарак.“ Сретате их и видите испољавање Божјег гњева према сваком неправеднику — јер Бог сваког награђује за своје дјело. Вјеруј вјеру, народе, она ће те спасти.

„Васкресења не бива без смрти“ — рекао је наш неумрли Његош, наш велики учитељ, чије су ријечи за вјечита времена жива истина. Видите ли кроз колико патња прођосмо! Једна шака плаћеника, заведених младића и студената на наше црногорско село роварили су и обмањивали свијет двадесет година лажавим, подлим и неизводљивим идејама. За те идеје примали су грдне паре и просипали их лаковјернима, продајући праведне своје земљаке као Јуда Исуса, без стида и срама да трговину чине са својим „драгим“ народом. Сједиште ових типова била је варош а села филијале. И сад, у овоме рату, кад је Југославија положила оружје, ови типови тражили су терен на који могу да поведу грубу игру проливања људске крви. Црногорски комунизам или „типови“ [illegible] аки за јачи подухват, па се [illegible] Црној Го[illegible] као најзгоднијем терену скупише свемогуће пропалице па [illegible] из иностранства. Врховну команду и суд [illegible] жидов Моша. Догл[illegible] му бије[illegible] поједини Црногорци, [illegible] Херцеговачки муслимани [illegible] клали херцеговачко српски живаљ па побјегли испред четника. У Црној Гори као најзгоднијем терену доселише се зликовци за које вјечита робија или смрт значи минимална казна. Настаде клање. Црногорско село претвори се у прах и пепео.

Долинама и кланцима црногорским протече — проли се — праведна црногорска крв. Ови типови клали су и убијали ђедове, бабе и нејаку дјецу. Без милосрђа свакога за најмању ријеч. Постадоше „ђедоубице“ и „бабоубице“ отимајући уз то злехуду и праведно стечену имовину свакоме гдје год дођоше.

Је су ли то ратници и војници питам вас? Из историје ратова знамо да војник и ратник стоји у борби само према ратнику и војнику а не убија ђедове, бабе и дјецу. Човјека који нема оружје, ратник и војник никад није напао, сматрајући га као роба, са којим се празноруким не може дијелити мегдан, јер ко има и носи војничку част он се бори војнички и јуначки: оружје против оружја. „Ђедоубице“ и „бабоубице“ таманили су и даље, али свачему мора бити крај по Божјој вољи и људским законима.

Они који су се окупљали око олтара напајајући груди тамјаном, те они који нијесу погазили вјеру, морал и поштење, с вјером у Бога пођоше у помоћ и за спас црногорског народа и црногорског села, које даје задње знаке живота. Сврсташе се људи у „Национални покрет“ и пођоше да већ умрлом селу врате дух. И збиља, својим замахом разбише „ђедоубице“ и „бабоубице“ а црногорско село поче да васкрсава из канџа ове немани, која попи пехаром праведну црногорску крв. На проливену црногорску крв васкрсава нова Црна Гора.

„Васкрсења не бива без смрти.“

Црногорци, данас је доба да Црногорац Црногорцу стисне руку братски и поштено. У слози и љубави да пођемо к напретку миле нам Црне Горе, па заједнички да ријешимо све њене невоље и проблеме. Црна Гора нас као синове своје зове на стваралачки рад к њеном напретку.

Дједи ваши родише се туђ'јер
Оци ваши родише се туђ'јер
И ви исти родисте се туђ'јер
За вас љепше у свијету не има

(Мажуранић)

Уклонимо немилосрдно намножено неваљалство, уроту, „ђедоубице“ и „бабоубице“. Оне, који лаковјернима шапућу као циганке слаткоречиве ријечи пропаганде, одбијте од вас немилосрдно. Довикните им: „Шаптачи, доста је трговине!“ И Бог ће тада помоћи, јер кроз Васкрсење поручује: „У слабој човјечијој особини лежи ђаво — с вјером у Бога отјерај ђавола од себе!“

П. М. Лавина

БУДИМО СВЈЕСНИ

Видите ли како не зна ништа?
истина је све што је казала,
не би сама себе наружила,
да у тај лик није обештава.

Његош.

Нашим наказним и аветињски настројеним комунистима, — удруженим са свим могућим југословенским шљамом, — пропалим на другим странама, — мало је крви! Мало је неваљалства и дивљаштва каквог ове наше горе нијесу никада гледале! Мало им је што нашу земљу отроваше крвљу својих родитеља, браће и сестара! мало им је што пљунуше на образ црногорски, а од читавих легија женске чељади створише блуднице! Мало им је што ударише срамни жиг на наше име, од чега ће покољења црвенити од стида! Све им је то мало. То су толики ниткови и пропале душе да и сада, у својој немоћи и при свом издисају, траже крв! У свом посљедњем трзају бљују пакост и кују неваљалства. У своје погане мреже увлаче људе који се гаде од и њих њихове крваве работе.

Они су то и до сада радили. На њихове доставе пострадали су многи честити грађани а многи домови уништени. Нељудима који су изгубили везу са нацијом, вјером, Богом и образом и пали испод животиње, не може се вјеровати више него губавим псима. Сваку њихову изјаву, макар и на смртни час, треба одбачити као перфидију са задњом намјером, све док се провјери и утврди. Иначе, ми ћемо падати у нове, тешке грешке, које се неће моћи поправити.

Народ зна све. Село зна свакога и свачији рад. Зато је света дужност нашег Националног Комитета да се за податке народу обрати одмах послије ликвидације комунизма. Нека народ даде свој суд јавно и јасно, — свако село за себе. А дотле, сем доказаног случаја, да се ништа не прима за готово. Анонимне доставе и изјаве људи који желе нешто казати, али да им се име сачува у тајности, — нечасних су побуда.

Црногорски је комунизам специјалан случај, зато је потребан и специјалан суд, — суд народа. Тај суд морао би бити састављен из свих наших племена. Пред тим судом тужилац и бранилац мора бити народ. Онај исти народ који је ову крваву игру плаћао својом крвљу својом имовином и својим образом. Само тако ћемо задовољити правду, избјећи непотребне жртве и искидати комунистичке мреже које су спремне да у свој понор одвуку још коју невину жртву.

Национални Комитет и наша војна власт дужни су на себе пренијети право живота и смрти појединаца, за све, сем случаја који директно тангира италијанску војну власт.

Кад смо се прихватили оружја, да казнимо злочинце, наше је право и дужност да ту казну и извршимо. Зашто да понављамо грешке кнеза Милоша од преко сто година уназад? Зашто да копамо непотребан јаз између нас и италијанских војних власти? Зашто да сами не ликвидирамо своје зло? И најзад, зашто да остављамо у историји тамне мрље на свој образ?!

Никад у нашој историји није било случаја да кривца предамо на извршење казне некој страној власти. Правда мора бити задовољена овако и онако, а то је главно, то и јест наш циљ. То је циљ и италијанских војних власти.

Будимо свјесни! А.

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

Сељак средњошколцу

Средњошколче. Као што се свако у даном моменту одлучује хоће ли поћи овим или оним путем, тако си се и ти одлучио да пођеш у средњу школу. Изабрао си најљепши и најлакши пут, пут безбрижности, који ће те једног дана довести да будеш свој, ако се будеш држао циља. — Учиш, напредујеш душевно и тјелесно, све дотле, док се не зарију канџе прљавих у твоју наивну душу.

Дозрио си — сатана је ту — скрени са правог пута! Твој идеал школа — руши се и замјењује се нулом, за тебе као ђака — политиком. Књига се запушта — професор се мрзи, родитељи плачу. Зашто? Зато што си слушао оне који данас просипају много невине крви. Ко је тај ко те нагонио да запушташ школски програм, удаљавајући те од твога циља; ко је тај ко ти је натурао политику као главно, а школу као споредно; ко је тај, преварени сине, који ти није давао да задовољиш твог професора; ко је тај који ти је говорио да те наставник мрзи; ко је тај који ти није давао да одговараш, кад би те твој професор позвао; ко ти није давао да радиш писмене задатке; ко те гонио да штрајкујеш; ко те водио да демонстрираш; ко ти је давао да читаш књиге о поворкама биједних; ко те тјерао из гимназије; ко је нагонио, несрећни сине, сузе твојих родитеља; ко је тај који је хтио да од тебе направи незадовољника, пропалог ђака и бунтовника? — Данас увиђаш, а и ја ћу ти рећи. То је онај чија зликовачка рука сије смрт, стријељајући (којих је најмањи број) сваког кога му се прохтије; то је онај који невину дјецу коље бријачем; то је онај који је више од 200 људи, жена и дјеце бацио у неку јаму код Колашина; то је онај који је напунио јаме невиним животима; то је онај који ће да дâ слободу народу, а без народа; то је онај који ће да заведе правду, а убија без суђења; то је онај који обећава народну вољу, а не даје јој одушка, јер гдје се год појави уништава је (боље рећи уништавао је); то је онај који обећава свакоме мјесто и положај, онима који за то животе дају, а убија их крвнички; то је онај који своју жену убија да би могао са сестром да живи; то је онај који је осудио Стаљина на смрт, зато што је одликовао Краља Петра; то је онај који данас на самртном часу кажу: „Чизма нога — нема Бога“. То је онај, кога си ти слушао, а не знајући зашто. Сад га тек видиш — маска је скинута — био си на погрешном путу.

Ето ти, преварени сине, зашто те он кроз школу тако водио и чему си имао да послужиш, — дакле да ти будеш он.

Средњошколче, љепото и снаго — отвори очи! Књига твоја нека ти је светиња — не удаљавај се од циља! Презри оне који хоће да од тебе направе авет! Достојанство твоје и улогу твоју не дај да уличари бацају под ноге! Слушај оне који ти помажу да оствариш твој циљ! Ради оно што ти школа тражи, па ћеш бити свој! Својим трудом и понашањем покажи се да си ђак!

Сељак

Анегдота

Приликом оснивања Националне организације у једном граду Ц. Горе, ријешено је да се оснује и национални фонд за помоћ жртвама комунистичког терора, па су позвати мјесни трговци и богатији људи да дадну свој прилог фонду.

Одзив је био велики и прилагачи су донијели повелике суме, отприлике сваки према својим могућностима. Међутим таман кад су хтјели да отпочну са предајом новца благајнику фонда, диже се један између њих и рече:

— Ану виђите, господо, да који од нас не приложи мање у овај фонд него што је дао за онај први (мислећи на фонд Моша Пијаде); јер неко ми рече да су нађени спискови прилагача!..

„Зли гласови“ причају, да су се на ову опомену неколицина прилагача повратили до куће да узму још новаца, к ко не би подбацили прилог дат у први фонд. И прича се да су послије ове опомене падале хиљадарке као пљева и да је поједини прилог износио више од 10.000·— лира.

В.

ШТА ЈЕ НАЦИОНАЛИЗАМ

Национализам је више него идеја, више и јаче него осјећање најдубље врсте. Национализам је велика духовна крепост психолошке природе и колективна свијест у најузбурканијим таласима плиме у врењу духова једнога народа. Национално осјећање је огромна свјесност прошлости. То је, прије свега, један нагон у својој народној раси и једна могућност тражења и изналажења свих елемената који кординирају са свим битностима народнога генија. Национализам је народна религија у правом смислу ријечи у специфичном облику. Национализам је митологија у коју се уплећу све племенитости и могуће црте једнога народа. Дах свих могућих генерација мора носити један израђени појам национализма. Чим тај дах прошлости нагризу труле и похабане навике једнога доба онда дотични национализам једнога народа оболи. Наравно, у том случају обољења, није да не постоји национализам у једном народу, него је, за извјесни моменат, потиснут. Но, пошто је јачина национализма и његовог осјећања толико јака колико и дотични народ, то се, изгужван и окрвављен, косне и латентном снагом баци на демоне који су прогонили и каљали национална осјећања у једноме народу.

Наш се национализам изградио на познатим елементима наше историје и борбе. Довољно је поменути нашу народну историју и нарочито народну поезију па видјети каквих сјајних отсјева и моралних племенитости има у нашој народној психи. Присјетимо се само извјесних личности, присјетимо се нашег народног култа и дјела наших предака и шикуњедова, па ћемо видјети и очито осјетити дубину наше духовне изграђености на којој почива наша личност у моралном и духовном смислу. Ако се ова наша морална, етичка и етничка личност нагризе опасним идеологијама нихилизма, комунизма, анархизма, большевизма, троцкизма и још не знам каквим идеологијама, онда се, наша личност, најчешће изгради на свирепостима, заблудама, лажи, крволоштву и др., тада ми постанемо субверзивни елементи, који немају мјеста и битисања у срединама у којима је изграђен тип прошлости и националног човјека. На крају, национализам чува све контуре, све црте и одлике које су уквржене у личности дотичног човјека. Национализам је поезија, да тако рекнемо, једнога народа. Национализам је његов епос, његова драма, али не никада његова трагедија. Трагедија је само у толико уколико дође до обрачуна између свих оних елемената који обхрвавају национализам, али не и скрхају, тек тада наступи трагедија која је неминовна и немилостива у враћању на прави пут народно лутање, односно лутање његових дјелова у временима када се елементи, који разоравају све стечене навике и одлике једнога увјеренога национализма, јаве као талас и оркан да сруше куле народних идеала у поноре и бездане недјелима и грубостима. Национализам није класан. Он је широк-одоздо до горе и одоздо до доље. Он је свуда присутан као и човјек као и правда, али је за то окружен и другим тежњама и склоностима које га прогоне. Национализам је јак, моћан, заталасан и громован. Кад је такав, он, наравно, има и својих непријатеља који буду кажњени кад се дрзну да га очепа. Још једанпут, национализам је широка народна ријека поезије у којој се многи купају само се сви не оперу и не приме чисто крштење на врелу народнога кладенца и свјетлости. Као што многе ствари и радње нијесу за све људе, тако, свакако, и национализам није за све људе приступачан и отворен својим крилима и улазима. Национализам је битан, квалитативан и квантитативан. Он је бесконачан и вјечан. Вјечан као човјек, као народ, као религија, као Бог. Он је бескрајно изграђен символ вјекова и епоха и такав се даље одмиче и развија кроз окрутна и тешка времена историје.

Национализам је благ, није дивљачан. Он је кротак, није бесомучан. Национализам је стабилан и крут, али кад је рањен он је херојски, шта више он је исполински. Национализам је ренесанс послије извјесног мрака и терора. Он је свјетлост коју људи хоће, којој теже и којом духовно живе и умиру.

Албердар

Рушење Иван-беговог манастира

Даље Милаковић мисли да не би можда Турци продрли у срце Црне Горе, да није прије боја побјегао у Котор Зано Грбичић су 1500 војника, што је Млетачка република послала била у помоћ Црногорцима.

У колико је историски истинит нападај Сулејман пашин на Црну Гору, а можда је и јунаштво Баја Пивљанина на Вртијељци, у колико су даља објашњења далеко од истине.

Доиста у то вријеме Црна Гора се налазила у неким бољим односима са млетачком републиком, и тадашњи црногорски митрополит Висарион сматра се за једнога од млетачких присташа. Може се почисто држати да је млетачка војска дошла на Цетиње по одобрењу истога митрополита. Из догађаја даде се извести да Црногорци нијесу били никако задовољни са доласком млетачке војске, те због тога и нијесу примили потребно учешће у борби противу Сулејман паше, те се истиче само јунаштвом херцеговца Баја Пивљанина и његових другова, а знамо да је Бајо био млетачки човјек и да је под заштитом млетачких власти живио у Боки Которској, близу Пераста, ђе се и данас виде остатци његове куле. Ту је држао око себе и чету јунака, с којима је, такође под заштитом млетачком, четовао по Херцеговини противу Турака. Овога пута дошао је са млетачком војском на Цетиње и с њом заједно примао учешће у потоњој борби млетачке војске са турском на брду Вртијељци, ђе је и погинуо, храбро бранећи тај пролаз од турскога продирања. Послије битке на Вртијељци Млечани су увмакли и дошли у манастир цетињски и око њега се утврдили, а су се и у брду Орловом кршу. Пошто су виђели да се даље не могу бранити, нити од Турака одбранити, а камоли их проћерати из Црне Горе, млетачки заповиједник ступио је у преговоре са Сулејман пашом и под којим условима да му Млечани предаду Цетиње.

У књизи: наштампаној у Риму 1896 године, налази се више докумената, које говоре о нападу Сулејмана пашином на Црну Гору. Ту се налази и уговор турско-млетачки о предаји Цетиња, а такође и извјешће о разрушењу цетињског манастира. Уговор гласи овако:

1) Да Цетиње буде разрушено, а калуђерима да остане у личну својину црква и манастир, са свима њиховим стварима, и њима се допушта ту остати, или отићи.

2) Да је слободан излаз и безопасно путовање свакоме, како поглаварима тако и потчињеним војницима републике св. Марка, и то како садашњима поданицима, тако и онима, који ће им се и послије уговора подчинити.

3) Да наши (млетачки) људи могу изаћи по нашој вољи: на ноге, или на коњима са свим њиховим оружјем, које морају показати, пртљагом и развијенијема стандардима и барјацима и тамбурима (тобошима), ударајући у исте; а такође и са свијема инструментима за свирање и са запаљеним зубљама на обје стране. Сва војничка музика и храна морају бити испраћени тако, да им неможе пријетити никаква опасност. Војску млетачку, муницију, оружје, барјаке и комору мора испратити до Котора Турска војска и други поданици, а такође и Црногорци како хришћани тако и Турци.

4) Да Мехмед-ага од Жабљакака, Хусеин-ага, Али-ага, брат војводе Јована Никовића и један од првака племена Климената морају сјутра отићи у Котор као таоци и тамо се задржати док се изврше ове капитулације.

(Наставиће се)

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Болови у трбуху могу наступити код повреда по трбуху, гдје на кожи чак и не видимо никакву модрицу или огреботину, или код најразличитијих оболења: пролива, чира у желуцу и цријеву; код завезаних цријева, запаљења слијепог цријева и жучног мјехура, бубрежних каменаца и запаљења мокраћне бешике. Трбух је надувен, затегнут, напет и јако осјетљив на ограниченом мјесту. Утврђивање оболења је јако тешко, а свако одлагање и ишчекивање може довести у питање болесников живот. Зато морамо што прије звати љекара. Код повреда трбуха и запаљења слијепог цријева треба ставити хладне облоге, иначе топле, према подношљивости болесника. Не смије се давати алкохол, већ хладно млијеко у малим количинама (гутљај) или хладна вода, или пак комадићи леда. Болови се појављују такође и код киле, нарочито ако се укљешти. Тада се у препони нађе оток. Килу треба вратити притиском, као кад циједимо лимун, при чему ноге морају бити савијене. Ако покушај враћања киле не успије, онда морамо килу превезати троуглом марамом и савити ноге у кољену. Обично је код свих оваквих обољења потребна операција, која спасава болеснику живот.

Крволиптење може бити из уста, послије озледе, или из десни, послије вађења зуба. Болеснику дајемо да испира уста леденом водом или перхидролом 3%. Од комада газе направи се тампон и њиме се притисне на мјесто које крвари. Тампон се ставља на озлијеђеном мјесту најмање један сат, иначе крварење се може поновити.

Крварење из носа настаје усљед пада на нос или обољења слузокоже носа и код болесних од срца и бубрега. Болеснику треба притиснути ноздрву уз носну кост. На затиљак и нос стављамо хладне облоге. У нос увучемо чврсто смотан комад газе натопљене хладном водом или у газу умотамо комадић леда. Болесник не смије се ишмиркавати и мора мирно да сједи.

Крволиптење из уха наступа као посљедица пада са висине или при судару. Оно је обично знак повреде лубање. Повријеђени је без свијести. Уво се не смије испирати, већ га треба запушити стерилном газом или памуком.

Крволиптање из плућа познајемо по томе што болесник искашљује свијетло-црвену пјенушаву крв. Узрок је прскање крвног суда у плућима, усљед удара или пада, и код плућних болијести. Болесника треба одмах положити у кревет са уздигнутим грудним кошом у полусједећем ставу и откопчати му одијело. Затим му треба ставити на груди хладне облоге и дати да пије хладну воду са кухињском соли и да гута лед; не смије да пије и једе ништа топло. Најстрожије је забрањен разговор и најмањи покрет у постељи.

Крварење из желудца наступа када прсне крвни суд усљед удара по желудцу или од чира у стомаку. Болесник нагло почне да избацује црно-црвену згрушану крв у комадима, сличну талогу од кафе, са остацима јела. Болесник мора лежати потпуно мирно и не смије ништа узимати од хране и пића. На желудац се ставе хладне облоге и одмах позове љекар ради стручне интервенције.

Мокрење крви настаје послије удара у предјелу бубрега или код бубрежних болијести. Мокраћа је црвене боје, тамно црвена као лак или боје меса; у њој се једновремено виде траке згрушане крви. Потребно је мирно лежање са хладним облогама на предјелу бубрега. Болесника треба клистирати са леденом водом.

Крварење из цријева, нарочито дебелог и чмара настаје због повреда при паду и шуљева или рака. Помоћ је иста као и код крварења из бубрега и мокраћне бешике.

Доктор X.

НАРОДНО ГОСПОДАРСТВО

Прекалемљивање воћака

Чешће наступају случајеви, кад земљорадник не буде задовољан са воћкама, које је пажљиво, прописно посадио и његовао.

Има случајева, да воћке макар калемљене, свеједно слабо роде, па чак и након десетак година послије сађења на стално мјесто не пророде. Може да воћка и нередовно рађа, односно да доноси плод лоше каквоће или каквоће, које се на тржишту не тражи. У свим тим случајевима није потребно, да се одмах овакве воћке сасјечу, јер подизање воћака је ипак скопчано са извјесним трошковима и трудом. Има начина, да се тим воћкама помогне, а то је прекалемљивање старијих воћака. Овим послом може се избацити оне сорте воћа, које тржиште не тражи, замијенити више траженим сортама, може се натјерати воћке да што прије пророде, слаб род и лош квалитет може се замјенити обилнијим родом и побољшати квалитет, нарочито код јабука и крушака.

Примјењује се разне начине калемљења. Сада се прекалемља „под кору“ (дебље гране) на процјеп (тање гране и гранчице) и „на исјечак“, а касније врши се „очење“.

Овај рад треба што прије извршити, чим се укаже потреба, јер што су воћке старије, успјех је несигурнији, пошто су и гране дебље на мјестима, гдје би требало извршити прекалемљење. Све гране, које се има прекалемити, скрати се на извјесну, по могућности једнаку висину, а које се не жели калемити, сасјечу се до основе. Около се остави неколико ситнијих гранчица, које ћу доводити храну из земље до калемова. У јесен се ове гранчице одстране.

Да се постиже успјех, треба имати у виду:

а) Да се само калемљење изврши пажљиво и вјешто, како би се примило што више калемова.

б) Треба се постарати за калемове сигурних и племенитих сората. Код јабука препоручују се калемови сората: Јонатан, парменка, канатка, боскопка и лепоцветка, код крушака: Дилова, калуђерка, вилијамовка, клержо, оливијерова, харденпонова и зимска деканткиња.

в) Болесне и старе воћке, код којих слаби снага, не треба прекалемљати.

г) Ластар, који потјера из калема, у првој години не срасте се потпуно. Треба га очувати од очењавања, тиме, да се уз патрљак привеже један или више штапића, за које се привежу примљени ластари.

Пропадање озимних усјева усљед зиме

Овогодишња зима била је ванредно оштра са пуно снијежног талога, па се је бојати, да су озимна жита због тога више настрадала него у нормалним зимама.

Озимна жита могу од зимске студени страдати на више начина.

Кад је жито пропало усљед непосредног утицаја превелике студени, кажемо да се је жито смрзло. Узрок смрзавању је премала отпорност озимица против студени. Макар могу озимна жита издржати врло велику студен, чак и без снежног покривача, ипак нијесу све врсте и сорте жита једнако отпорне против зиме. Против смрзавања очувамо се тиме, да сијемо сорте жита, које су на зиму тврђе, отпорније, те да код припремања земљишта за сјетву исто сувише не уситњавамо, него да оставимо површину у мањим грудвицама, које дају младим биљкама заклон од студених вјетрова и које задржавају снијег, да га вјетар не однесе, јер снијежни покривач штитити млади усјев пред мразом.

Има и случајева да је зима одвише влажна, да лежи на површини поља водени снијег и да вода напоји слој земље, у коме се налази сјетва. Ако наступи сада нагла студен, смрзне се водени снијег и слој земље са биљкама заједно у једну масу. Биљкама понестаје ваздуха, оне буду згњечене и загушене. Жито је промрзло. Помоћ против томе је јесења дубља обрада и прављење одводних јаркова.

Има и трећи случај штетног утицаја зиме на озимине, кад жито измрзне. То се дешава најчешће крајем зиме и почетком прољећа, ако наступе голомразице. Усљед велике разлике између дневне и ноћне топлине се преко дана отопљена земља у ноћи смрзава. Горњи слој земље се за вријеме голомразице свакодневно диже и спуштава, чупају и извлаче се биљке, које касније угину. Дубоко посијани усјеви више страдавају. Овакво настрадалом усјеву може се у прољеће помоћи тиме, што се измрзнут усјев поваља.

Ваљак притисне мразом извучене биљке на земљу, те мрвљењем грудвица покрије огољене жилице биљака. Ваљање усјева извести, чим је земља на површини довољно суха. Кад се је усјев мало опоравио, треба га предрљати, да се ваљањем збијена земља опет отвори. Дрљати треба такође у сувом. Дрљати треба озимице такођер у случају, ако је земља у прољеће, поради преобилне влаге збијена.

Инж. Н. В.

Међународни сајам у Милану

Јутрос је без икаквих нарочитих церемонија отворен 23 Међународни Милански Сајам Узорака. На улазу сајмишта истакнуте су заставе Италије и заступљених нација. Званично отворење извршено је у присуству потсекретара Амикучија и градских власти.

Народно позориште „Зетски дом“

У недјељу 12 ов. мјесеца приказана је у позоришту пуна ведрине комедија „Узоран муж“ од А. Хопвуда у режији Ђока Беговића. Умјетничка и техничка обрада су биле, као и у свим досада приказаним комадима, на одговарајућој висини. Запажени су Петар Беговић, као Били и г-ђица Скрбиншек као Блаnша. Г-ђица Иванишевић добро је носила улогу најприје разочаране жене у браку а касније љубоморне. Врло уочљива је била сцена са носачима. (Ђ. Беговић и В. Перишић). Ипак ћемо примијетити, да је бар био сувише претрпан ликерским флашама.

—:—

Позоришна трупа преније́ће у петак 17 априла т. г. актовку „Између два часа“ од М. Драговића, као допуну овој тачци пјеваће подгоричке пјесме г. Љубомир Самарџић, уз пратњу гитаре.

—:—

У недјељу 19 априла поновиће се „Волпоне“, комедија без љубави у 6 слика од Б. Џонсона.

—:—

У припреми су „Женидба“, чувена комедија од Гогоља и „Звонар богородичне цркве“, драма у 5 чинова од В. Ига.

Велики глумац учи улоге

Током своје сјајне умјетничке каријере чувени глумац Александар Остужев није ни у једном случају изашао на позорницу, а да није потпуно знао своју улогу, тако да је суфлер за вријеме његових монолога мировао.

Када су га питали о томе, одговорио је: „Вољени рад дражи је од свега, дражи од живота.

НАТЈЕЧАЈ
међу трговцима и кафеџијама у Цетињу

„Глас Црногорца“ расписује за дан Римског Божића, 21 априла, два наградна натјечаја:

а) Натјечај за најбољу организацију и уређај радње и излога трговине разне робе.

б) Натјечај за организацију и уређај крчми и барова (хотели се искључују).

Награде ће подијелити нарочите комисије, овако састављене:

За натјечај а) поручник Леополдо Серавико, поручник Ђорђе Баки и господин Ђорђе Мошкијевић;

за натјечај б) поручник Ђино Биађи, поручник Алдо Пулити, поручник Умберто Пачилио.

Горње комисије ће на дан 20 априла посјетити трговине и локале чији су сопственици претходно најавили учествовање у овом натјечају, и то до 18 овог мјесеца, дирекцији „Гласа Црногорца“.

Увјерени смо да ће се трговци и кафеџије побринути за што бољи исход ове манифестације

ЛЕКЦИЈЕ ИЗ ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА

Други помоћни глагол — Verbo ausiliare

essefe — бити

Проста времена:

Indicativo — показни начин

Presente:

Io sono — ja сам; tu sei — ти си; egli è — он je; noi siamo — ми смо; voi siete — ви сте; essi sono — они су.

Imperfetto:

Ero — бијах; eri — бијаше; era — бијаше; eravamo — бијасмо; eravate — бијасте; erano — бијаху.

Passato remoto:

Fui — бјех; fosti — бјеше; fu — бјеше; fummo — бјесмо; foste — бјесте; furono — бјеху.

Futuro:

Sarò — бићу; sarai — бићеш; sarà — биће; saremo — бићемо; sarete — бићете; saranno — биће.

Сложена времена:

Passato prossimo:

Sono stato — ja сам био; sei stato — ти си био; è stato — он je био; siamo stati — ми смо били; siete stati — ви сте били; sono stati — они су били.

Trapassato prossimo:

Ero stato, eri stato, era stato, eravamo stati, eravate stati, erano stati — овог начина нема у српском језику.

Trapassato remoto:

Fui stato, fosti stato, fu stato, fummo stati, foste stati, furono stati — овог начина нема у српском језику.

Futuro anteriore:

Sarò stato — бићу био; sarai stato — бићеш био; sarà stato — биће био; saremo stati — бићемо били; sarete stati — бићете били; saranno stati — биће били.

Condizionale — погодбени начин

Presente:

Sarei — ja бих; saresti — ти би; sarebbe — он би; saremmo — ми бисмо; sareste — ви бисте; sarebbero — они би.

Passato:

Sarei stato — ja бих био; saresti stato — ти би био; sarebbe stato — он би био; saremmo stati — ми бисмо били; sareste stati — ви бисте били; sarebbero stati — они би били.

Imperativo:

Sii tu — буди; sia egli — нека буде; siamo noi — будимо ми; siate voi — будите ви; siano essi — нека буде.

Congiuntivo;

Presente:

Che io sia — да сам; che tu sia — да си; che egli sia — да je; che noi siamo — да смо; che voi siate — да сте; che essi siano — да су.

Passato:

Che io sia stato — да сам био; che tu sia stato — да си био; che egli sia stato — да je био; che noi siamo stati — да смо били; che voi siate stati — да сте били; che essi siano stati — да су били.

Imperfetto:

Se io fossi — да бијах; se tu fossi — да бијаше; se egli fosse — да бијаше; (или да будем итд.) se noi fossimo — да бијасмо; se voi foste — да бијасте; se essi fossero — да бијаху; (или да будете.)

Trapassato:

Che io fossf stato, che tu fossi stato, che egli fosse stato, che noi fossimo stati, che voi foste stati, che essi fossero stati — овог начина нема у српском језику.

Infinito:

Presente:	Passato:
Essere — бити	essere stato

Gerundio:

Presente:	Passato:
Essendo — бивши	essendo stato

Participio:

Presente:	Passato:
Нема га	stato — био

Примједба:

Послије израза: è possibile — могуће je; è impossibile — немогуће je; è probabile — вјероватно je; è peccato — штета je; è bene — добро je; è meglio — боље je; non è vero — није истина; pare, sembra — изгледа; bisogna che — треба да; voglio — хоћу; vuole — хоће и т. д. као и послије суперлатива и глагола који изражавају вјеровање, захтјевање, сумњу, страх, радост, изненађење, сажаљевање и тд., употребљава се, као и у француском, коњуктив (савезни начин), н. пр.

E possibile che egli sia a casa, Sarà possibile ch'egli sia a casa, Era possibile ch'egli fosse a casa, Sarebbe possibile ch'egli fosse a casa — вјероватно да je он код куће.

Ријечи:

Il compratore — купац; gentile — учтив; malcontento — незадовољан; triste — жалостан; pieno — пун; così — тако; tanto — толико; i dintorni (plur.) — околина; la gente — људи, народ; cerco — тражим; temo — бојим се; il maiale — свиња; il cimitero — гробље; la galleria — галерија, тунел; la parte — дио; si legge — чита се (може се прочитати); la notizia — извјештај; dopodomani — прекосјутра; quando — кад, пошто; l'alloggio — стан; la vista — изглед; il viaggio — пут, путовање; invece — у мјесто, међутим; perchè — зашто (за што), jep; arrivato — приспио; restato — остао; quanto sono felice! — како сам срећан! corto — кратак; gravemente (adv.) — тешко, озбиљно.

Задатак 22

Ieri io ero in campagna, ma oggi e domani sono a casa e dopodomani sarò a Magonza. Quando è partita da Berlino? Sono partita ieri sera. E quando sarà a Milano? Ci sarò domani sera. Quanto sarei felice se potessi anch' io vedere l'Italia! Camerière! Che cosa c'è da mangiare? C'è minèstra, arrosto di vitello e costolette di maiale. Datemi una costoletta di vitello. Nella nostra città c'e una bella chiesa e ci sono delle buone scuole; ma è peccato che non ci sia anche un buon teatro. I dintorni di questa città sono splendidi. C'era molta gente al concerto? Moltissima; la sala era piena. Il libro che tu mi hai dato da leggere è il più bello che io abbia mai letto. Il libro che tu mi avevi dato la leggere, era il più bello che io avessi mai letto. Cerco un libro che mi sia utile nel mio viaggio. Enrico e Guglielmo sono andati a teatro, ma bisogna che siano a casa per la dieci. Nei cimiteri italiani si legge sovente questa iscrizione. Io sono come sei tu, tu sarai come sono io.

Задатак 23

Фридриче (Federico) ти си добио твој дио, не буди незадовољан! Зашто je твоја мајка тако жалосна? Јер je дошао извјештај да je мој брат тешко болестан. Тражим један стан који има изглед на море. Има ли позоришта у овој вароши!? Да, господине, овдје има два добра позоришта. Јесте ли задовољни што сте продали (di aver venduto) кућу? Да, ja сам врло задовољан, а бих продао и врт кад бих нашао доброг купца. Он бјеше данас нешто (un pò) блиједћ, бојах се да није болестан. Данас није лијепо вријеме. Добро je што сте остали код куће. У Риму има умјетничких цркава, великих палата, славних галерија и лијепих башта.

Из Уредништва

Моле се мјесни одбори црногорске Националне организације, из унутрашњости Црне Горе, да овом Уредништву достављају извјештаје о свакодневним догађајима на положајима националног фронта, са њиховог терена; како о заузетим и ослобођеним селима, тако и о броју и именима погинулих и рањених националних бораца и сахрани националних жртава.

Извјештаји треба да буду са ознаком мјеста, датума догађаја и кратким описом најважнијих појединости.

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

Посљедње вијести са разних бојишта

Источни фронт - Либија - Средоземно море - Атлантик

Посљедње три дана поновили су бољшевици жестоке нападе на Керчском фронту, али су сваки пут били одбивени са крвавим губитцима. Број разрушених борних кола попео се на 86, док је других 29 остало на терену непомични.

Обала Црнога Мора постојано је бомбардована од њемачких апарата, који разарају постројења и нападају бољшевичке бродове и одбрану.

На средњем сектору фронта нижу се такође бољшевички нападаји, али скроз безнадно за непријатеља; који није успио да кроз цијелу зиму получи значајнији успјех.

У Лапонији су Финци у сарадњи са њемачким одредима, освојили један непријатељски важни и утврђени положај. И том приликом бољшевистичке јединице имале су тешких губитака у људству и материјалу.

У Сјеверној Африци, јужно од Тмимија, одбијено је неколико слабих британских напада. Непријатељ је изгубио извјесни број људи. Борбене и ловачке авионске формације успјешно су нападале пољске положаје и непријатељске моторизоване колоне у Мармарици, те бомбардовале пустињску жељезницу и друге британске саобраћајне путеве. Ваздухопловство је наставило своје велике нападе на острво Малти. Њемачки ловци, у двобојима, оборили су укупно 32 енглеска авиона, а италијански 5. Ванредни билтен њемачке војне команде од 11 овог мјесеца објавио је да су њемачке подморнице потопиле у непосредној близини источне америчке обале 12 трговачких бродова од укупно 94.000 регистарских тона, међу којима се налазе 4 брода — цистерне за петролеј.

Италијанске подморнице у Атлантику потопиле су у посљедње вријеме 16 непријатељских бродова са укупно 142.000 тона. Међу потопљеним бродовима налазе се и два брода, цистерне од 10.000 тона, који су затечени крцати погонским материјалом.

Над Ла Маншом њемачки ловци оборили су јучер у ваздушним борбама 7 авиона, а ноћас у сарадњи са противавионском артиљеријом других 12 британских апарата над западним и сјеверо-западним територијем Њемачке.

У Средоземном мору италијански авиони потопили су један трговачки брод од 10 000 тона.

Узалудни напади и ратни плијен

Снажне бољшевичке силе извршиле су сјевероисточно од Иљменског језера нападе, потпомогнуте артиљеријом, који су сви одбијени. Ваздухопловне формације су бомбама највећега калибра напале совјетске фабрике авиона, којима су задана највећа оштећења. Фабрике динамита биле су жестоко бомбардоване, те је дошло до огромних пожара и страшних експлозија. Њемачке трупе су за прва 3 мјесеца ове године заробиле 6000 митраљеза и бацача бомби. У истом размаку времена је њемачки ратни плијен обухватио 9300 коња. Совјетске снаге су од почетка ове године до 5 априла изгубиле 2.903 апарата. У истом размаку времена изгубили су Енглези 681 апарат.

Бугарски кабинет предао оставку

Краљ Борис је примио Претсједника министарског савјета Филова, који му је предао отставку кабинета. Краљ је примио оставку те је дао Филову мандат да образује нови кабинет, за који се сматра да ће вечерас бити састављен. Биће замијењена 4 министра: правде, пољопривреде, трговине и саобраћаја.

Нови Јапански искрцај

Агенција Ројтер сазнаје из Сиднеја да су Јапанци извршили искрцавање на острву Манус у Адмиралском Архипелагу, сјеверно од Нове Гвинеје и запосјеле главни град Лоредан.

Постепено Јапанци потискују Британско-америчке гарнизоне из Тихог океана и из Азије уопште, пружајући нову конструктивну могућност томе Континенту, који је до сада служио искључиво демократском привилегованом систему, док ће сада бити на располагање и на службу читавом човјечанству, које ће њезином богатом привредом задовољити потребе, пружајући свакоме нових могућности живота и рада.

Посљедњи јапански војни извјештај саопштио је да су се енглески одреди искрцали на острву Билитон, који лежи југо-западно од Борнеа.

Дефинитивни резултат паниндијског конгреса

Послије слома преговора Паниндијског конгреса са Енглеском, чује се — како потврђује Британска Званична агенција — да је претсједник партије заједно са главним члановима извршног комитета већ напустио Нове Делхије. Разлози, због којих је конгрес одбио приједлоге, могу се укратко изложити овако: Конгрес је тражио да власт главнога команданта престане, са даном примирја; да се укине поткраљево право да поништи одлуке претсједника министарског савјета; да се у Лондону укине положај министра Индије. О овим тачкама није постигнута сагласност.

Након што је Крипс добио дефинитивни одговор Паниндијског Конгреса на енглеске приједлоге — објавио је Черчилов изасланик да се у понедјељак враћа у Лондон. Он је већ обавијестио лондонску владу да се пројекат споразума мора напустити. „На тај начин се враћамо на ситуацију која је била прије мога доласка" — изјавио је Крипс меланхолично, признајући потпуни неуспјех његове мисије. Г. Крипс је у понедјељак напустио Индију да се поврати у Лондон.

Потапање британских јединица у Бенгалском Заливу имало је у Индији огромни одјек. Чланови Конгреса — такође и они који су помишљали на склапање споразума са Енглезима — почели су себи постављати питање какво се повјерење може имати у једну нацију, која скоро сваког дана добија сличне ударце.

Непријатељски бродови постепено тону

Њемачка Званична Агенција јавља да су Рајхова Морнарица и Ваздухопловство током посљедње нeђеље потопили укупно 231.000 регистарских тона непријатељског бродовља.

Према званичним заопштењима из разних земаља произлази да су Англосаси током десет првих априлских дана изгубили свега 64 трговачка брода од укупно 423 000 регистарских тона.

Бојазан инфлације у Америци

У жељи да се избјегне опасност инфлације, подузимају се у Сједињеним Државама строге мјере. Израђује се широки програм, који предвиђа знатно повећање пореза, и државну контролу цијена, које су у посљедње вријеме доживјеле баснословне скокове.

Нереди и у Новој Гвинеји

Сазнаје се из Нове Гвинеје да су међу становницима Папуе избили нереди против британских и аустралијанских властију. Полициски одреди су били нападнути и разбијени. Ситуација у којој се налази Нова Гвинеја отежава задатак аустралијанских властију.

Чунгкиншка влада је присиљена да призна чињеницу да су јапанске снаге запосјеле луку Чинкјанг, која се налази у јужноме дијелу Кине.

Четврти енглески носач авиона потопљен од Јапанаца

Енглеска Званична агенција потврђује губитак британског носача авиона „*Хермес*", наводећи да је њихов број током овога рата на тај начин порастао на 4. Остала 3 су Курађус, Глориус и Арк Ројал. Агенција је осим тога додала да је Велика Британија на почетку сукоба имала 6 бродова носача авиона.

Оштра критика Черчиловог застарелог менталитета

Један енглески официр, који је прије рата био кандидат лабуристичке стр нке, објавио је један чланак под насловом "Ћутљива револуција„ у којем вели да се енглески народ све више интересује и занима о политичким странкама и смицалицама, те показује тенденцију према корпоративизму.

Војна лица у Енглеској — потиштена и понижена сталним поразима — сматрају одговорнима политичаре за садашњи систем и организацију у Енглеској.

У истом чланку пребацује се Черчилу што неће да призна водећем рату революционарни карактер и што не води рачуна о јавном мишљењу и доказује даље како ће се из овог рата створити нови друштвени поредак у свијету, док би г. Черчил хтјео да у данашњем рату води рат по идејама прошлог стољећа, које се потпуно косе са новим факторима што су избили не само на политичком већ и на другим пољима.

Американци гађају своје бродове

Американска флота је погрешно потопила у једноме заливу на атланској обали Сједињених Држава трговачки брод „Катела" од 4.070 тона. Штампа Сједињених Држава изражава своје велико негодовање и констатује са горчином да америчко трговачко бродовље мора да се од сада чува не само од непријатељских подморница, већ и од опасности коју претстављају властити торпиљери Сједињених Држава.

У очекивању сахране

Свјетска комунистичка и комунистофилска штампа доноси одјеке кукњаве због недовољног допремања англо американске помоћи С.С.С.Р.-у.

Боготски лист „Разон" пише:

„Скоро ништа није учињено. Док Њемци брзо напредују, воде Енглези и Американци дискусије о томе да ли би се могла остварити нека акција. У неке је кругове продро страх да Черчил, који је и поред своје енергије и своје одлучности ипак претставник буржоазије и енглеског племства, води двоструку игру, допуштајући уништење Русије, како би постигао повољнији мир. Они који се овако изражавају, сматрају да је британска спорост несхватљива и да би они већ могли да отпочну неку ратну акцију великог стила на европском континенту, да би њоме натјерали Њемачку на повлачење трупа са Источног фронта. Руси су на савршен начин извршили свој задатак. Цјелокупна моћ коју су имали бачена је у игру. Ако су они побијеђени, кривица је до инерције демократија, које већ 4 мјесеца дискутују, мјесто да пошаљу у те равнице цјелокупни ратни материјал којим располажу.

„Али нажалост — закључује колумбијски лист — руски војници знају да би Енглези могли стићи тек на њихову сахрану!"

Да ли Енглези могу још сада да приспију на сахрану бољшевизма? Не јер им је можда суђено да прије тога присуствују својој сопственој сахрани?

Американске измишљотине

Ратна Морнарица Сједињених Држава, не знајући како да реагује послије пораза претрпљеног код Пирл Харбура, прибјегава пропагандистичким триковима. Посљедња таква тенденциозна вијест јавља да је једна сјеверно-американска подморница потопила једну јапанску крстарицу и неколико мањих јединица, и то у Пацифичкоме Океану. Токијски надлежни кругови, демантујући ову вијест истичу да ће Англосасима са обилном сарадњом фантазије успјети да забиљеже и по који успјех.

Из Бугарске

Бугарски бивши министар рата је објавио један чланак у којему је истакао да се војна иницијатива свуда налази у рукама Сила Тројнога Пакта. Запазио је да је очајнички покушај бољшевика који је ишао за тим да се пробију њемачке линије, користећи се страшном зимом, пропао — те је додао да сер Стафорду Крипсу сигурно неће успјети да спаси енглеску ситуацију, и завршио да бугарски народ има потпуно повјерење у побједу његових великих савезника.

Депозити свих штедионица знатно су порасли током посљедњих мјесеци. Од децембра 1941 године до фебруара 1942 године повећали су се мјесечни доприноси за преко тридесет милиона јена у поређењу са одговарајућим периодом 1940/41 године.

ТРЕЋА СЕРИЈА

УКРШТЕНЕ РИЈЕЧИ Бр. 3

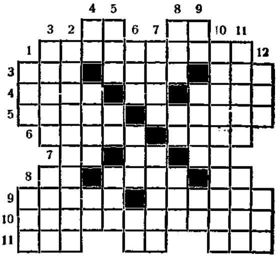

Водоравно: 1) збирка пјесама. 2) скроз: врста пса. 3) ења (француски) — становници Сјевера — овамо. 4) бјеше из народне пјесме — замјеница — узвик. 5) позната Шантићева пјесма — римски филозоф. 6) звијезда (латински) — осушено. 7) два вокала — иницијали једног претсједника цетињске општине — показна замјеница. 8) подражавање лавежа — њемачки краљ — француски ситан новац. 9) велика водена површина — женско име. 10) град царске Русије. 11) врста папагаја — злато (француски) — зоље.

Усправно: 1) здраво (латински) — узвик. 2) чувена енглеска краљица. 3) надолазак морске воде — њива (њемачки). 4) или (француски) — мушко име у Лици — 100 м². 5) скраћеница за ослобођено — мјера за површину — замјеница. 6) шаховски израз — умјетност (францускн) — пола. 7) света египатска животиња — племић у старој Русији (уништио их Петар Велики). 8) предлог — слово латинице — варош у С.С.С.Р. 9) да! (италијански) — име нордијског писца — француски члан. 10) варош у Македонији. 11) пријатељ (италијански) — принос. 12) ријека у С.С.С.Р. — наопако: прва жена.

РИЈЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РИЈЕЧИ Бр. 2

Водоравно: 1) оре — Асир — Тоб 2) Брем — Липик. 3) Бре! — чил. 4) о — аме (Ема) — кл — покер. 5) Сјеверна Америка. 6) А — Унгер (Лудвиг) — принос. 7) Тио — По — Есен. 8) ат — Севецки. 9) ало — тие.

Усправно: 1) Оса. 2) о — е — т. 3) бравура. 4) бремнита. 5) ре — ерго — л. 6) Ема — не — со 7) скарпе. 8) лила — он. 9) чир — М П. — ет. 10) Пи (пи) — перецн. 11) литореске. 12) Кокнеи. 13) Бекон. 14) Рас.

РАДИО-ЦЕТИЊЕ

ТАЛАС. ДУЖИНА 218 М. РАВНО 1381 КИЛОЦИКЛА

Црногорска радиофонијска станица даје три преноса дневно: 1) 12,30-13,30 час; 2) 16-19; час.; 3) 19,30-22, час.

Сваког дана: У 13 и 20 часова — знак тачног времена; радио дневник на италијанском језику у 13 и 20 часова: радио дневник на српскохрватском језику у 13,15; 18,15; (са политичким коментаром) и 21,30 час.

Сваког четвртка и недјеље, у 21 ч.: Концерат музике за игру Оркестра Радио-Цетиња (пјева Салваторе Санђулиано).

Сваког петка, у 21 ч.: Радио-комедија.

Сваке суботе, у 18,30 ч.: Пренос за ученике.

Сваке недјеље, у 18,30 ч.: Пренос за дјецу.

Штампарија „Обод" — Цетиње

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ